

## 122 Samtid og museer i Norge

Samarbeidet mellom en gruppe museer og Sekretariatet for samtidsdokumentasjon har kommet over i en ny fase. Våren 2000 går ni museer i gang med mindre prosjekter som alle tar opp interessante sider ved norsk samfunns- og kulturliv i dag.

Erfaringene fra 1999 ble oppsummert på et seminar ved Norsk Folkemuseum 22. november. Deltakerne ga uttrykk for at samarbeidet så langt har vært nyttig, og de ønsker å utvikle det videre. Det skal skje ved at hvert av museene gjennomfører en mindre, klart avgrenset samtidsundersøkelse. Etter planen skal arbeidet være avsluttet i løpet av høsten 2000. Samarbeidet er forøkt utformet ut fra hvert museums spesielle behov og ressurser. Sekretariatet vil gi hver deltaker best mulig oppfølging og støtte i arbeidet.

Det er spennende prosjekter museene nå gir seg i kast med! Lofotmuseet vil undersøke hvordan symboler på nordnorsk identitet omdannes til suvenirer myntet på et voksende turistmarked. Museet mener det er viktig å gi en beskrivelse av hvilke symboler som tilskrives lokalsamfunnene i dag og videre inn i framtida. Norsk Oljemuseum ønsker å bli et møtested for de ulike aktørene i oljevirksomheten og være en kanal for deres historier. Dykkere fra Nordsjøen vil bli intervjuet, og det planlegges et feltarbeid om bord på en installasjon. Jærmuseet vil sammenlikne driftsformene på to gårdsbruk og vise hvilke faktorer som ligger bak valget. Valdres Folkemuseum drar til fjells! Hvilke interesser knytter seg til seterlivet i dag? Har en slik gammel og tradisjonsrik næringsvei noen framtid? Utvalgte brukere, først og fremst kvinner, vil bli intervjuet om sitt forhold til setra. Ryfylkemuseet fortsetter et samarbeid de har innledet med bosniske flyktninger og vil gå nærmere inn på den identitetsproblematikken disse menneskene arbeider med. Maihaugen fortsetter sin dokumentasjon av hjem og boliger. Vestnorsk Industristadmuseum og De Heibergske

Samlinger prøver ut opplegg der barn dokumenterer og formidler sin egen situasjon ved hjelp av blant annet fotografier. Perspektivet museum vil følge prosessen med å etablere et ungdommens hus i Tromsø i 2000. Undersøkelsen er del av et større prosjekt som tar opp ungdommer, møteplasser og musikk fra 1950-tallet til i dag. Norsk Folkemuseum tar for seg den nye kafékulturen representert ved kaffebarene som mer og mer setter sitt preg på bybildet i Oslo og andre større byer. Hvem er brukerne og hvordan fungerer disse møteplassene? Hvorfor får vår velkjente nasjonaldrikk så mye oppmerksomhet?

Erfaringer og resultater fra prosjektene vil bli lagt fram på to felles seminarer våren og høsten 2000. Det første vil dreie seg om feltarbeidet, det andre vil ta for seg bearbeiding, registrering og arkivering ved det enkelte museum. Dokumentasjonsarbeidet vil bli oppfattet som en aktiv handling, gjennom utvalg, tolkning og presentasjon tilskrives det som blir undersøkt bestemte verdier. Sammen vil deltakerne diskutere ulike valg, mulige løsninger og etiske spørsmål. En mindre, felles metodedel vil dreie seg om hvordan vi velger å gjøre beskrivelser. Resultater fra prosjektene vil bli brukt i formidling ved hvert enkelt museum og i en felles presentasjon med tekst og bilder på Internett. Til høsten vil nye museer få tilbud om å være med på liknende opplegg.

*Svein Gynnild,*

*Sekretariatet for samtidsdokumentasjon*

**Lene Floris och Annette Vasström: På museum – mellem oplevelse og oplysning.**

Roskilde Universitetsforlag. Roskilde 1999.  
ISBN 87-7867-033-0.

*På museum* av Lene Floris och Annette Vasström är ett mycket välkommet tillskott till de ännu ganska fåtaliga bidragen till den museologiskt inriktade litteraturen i Norden. Boken ingår i en serie under-

sökningar om historieförmedling som bedrivs av universiteter i Roskilde. Titeln «På Museum» anspelar på bokens huvudinnehåll, som kretsar kring utställningspraxis och publikupplevelser på fyra skilda museer i Danmark. Författarna har gedigna erfarenheter av arbete på flera av de museer som är föremål för analys: Nationalmuseet och Arbejdermuseet i Köpenhamn, Frilandsmuseet i Lyngby och Langelands lokalhistoriska museum i Rudköping med omnejd. Engagemang och ett stort intresse för att förmedla museernas uppdrag lyser starkt igenom skriftens drygt 400 sidor. Undersökningen inleds med ett kort avsnitt om museerna i samhället i ett historiskt perspektiv. Här passar författarna på att ansluta sig till de kända brittiska museologerna Eilean Hooper-Greenhill och Tony Bennett och deras Foucaultanstrukna analyser av museihistorien. Personligen känner jag en stor tveksamhet inför att använda en analysmetod hämtad från en annan disciplin tillkommen vid en annan tid och dessutom i ett annorlunda syfte i ett nordiskt museisammanhang. Foucault är visserligen unik bland postmodernismens anfäder genom sin starkt utvecklade känsla för historisk period, men jag har ändå svårt att se museiföremål som en parad av 'betydelser' maskerade till en samling fakta utan kontinuitet eller sammanhang. Till alla lycka gör paret Floris-Vasström aldrig riktigt allvar av hotet att tillämpa de fransk-brittiska teorierna på sitt danska material utan nöjer sig för det mesta med en högst traditionellt upplagd empirisk analys i undersökningens huvudavsnitt. Till bokens inledning hör även en lättsamt genomförd diskussion om utställningar och autenticitet. Här anför både Pierre Bourdieu och James Clifford, vilkas skilda tankegångar dock inte alltid är fullt tillämpliga när det gäller museiföremål. Varken den förres *symbol-produktionsmodell* eller den senares *kulturkonstmaskin* tillför egentligen något av hållbart värde som är till hjälp vid analysen av hur historiska utställningar tas emot av museipubliken. I bokens tredje avsnitt gör Annette Vasström en mycket inspirerande och

lyckad genomgång av delar av Nationalmuseets utställningar, Arbejdermuseet och Langelands museum. Detta kapitel utgör tillsammans med Lene Floris deskriptiva analys av Frilandsmuseet i Lyngby undersökningens bästa del och kommer att ha ett bestående värde för lång tid framöver. Här visar författarna upp sitt stora kunnande och som läsare blir man mycket inspirerad och vill genast ta tåget till Köpenhamn. Insprängt mellan dessa båda pärlor finns ett långt avsnitt om resultatet av ett antal publikundersökningar på Arbejdermuseet och Nationalmuseet. Det är dåligt med väl publicerade undersökningar av museernas publik i Skandinavien och således ytterst värdefullt med alla nya bidrag. Samtidigt är det svårt att undvika att resultaten ibland förlorar sig i bristfälligt förklarad statistik. Detta kapitel hade kanske vunnit på att redigeras en smula hårdare och kortats ned trots det mycket angelägna budskapet.

Boken avslutas med en kort, men viktig, diskussion om kulturarvsbegreppet och de problem som museiutställningarna möter i ett samtidsperspektiv. Framtidsfrågorna kommer säkert att dominera debatten både på och utanför museerna för lång tid framöver och det är därför en viktig positionsangivelse som Lene Floris och Annette Vasström gör i avslutningen av den mycket läsvärda undersökningen.

Boken är väl illustrerad, försedd med fotnoter och en hygglig bibliografi. De marginella invändningar som gjorts ovan skall inte skymma det faktum att boken utgör en utomordentlig introduktion till det underbara museilandet Danmark och den bör självfallet ingå i alla kurser i museivetenskap och läsas av alla som med intresse för museiutvecklingen i hela Norden.

Lennart Palmqvist